

FORENINGEN

TIL

**NORSKE FORTIDSMINDESMERKERS
BEVARING.**

AARSBERETNING FOR 1853,

AFGIVEN

I GENERALFORSAMLING DEN 30 DECEMBER 1853.

HERMED 2 LITHOGRAFEREDE BLADE.

CHRISTIANIA.

TRYKT I CARL C. WERNER & COMP.s BOGTRYKKERI.

1854.

FORENINGEN

... (mirrored text) ...

NORSKE FORTIDSMINDESMERKERS

... (mirrored text) ...

BEVÆRING

... (mirrored text) ...

AARSRÆTNING FOR 1853

... (mirrored text) ...

I GENERALFORSAMLING DEN 30 DECEMBER 1853

... (mirrored text) ...

HERMANN LITHOGRAPHISCHES BUREAU

CHRISTIANIA

TRYKT I CARL E. WENZEL & CO'S BOKTRYKKERI

Foreningen

NORSKE FORTIDSMINDESMERKERS BEVARING.

Den 30 December 1853 afholdtes den i Lovenes § 8 foreskrevne ordentlige Generalforsamling, hvor Direktionen ved dens Formand afgav følgende

Aarsberetning.

I følge Lovene har Direktionen herved den Ære at give en Udsigt over Foreningens Virksomhed i det forløbne Aar.

Som bemærket i forrige Aarsberetning, stod der dengang endnu endel Undersøgelser tilbage at anstille i Kongehallen i Bergen, som man havde Udsigt til at kunne tilendebringe i den nærmeste Fremtid. Imidlertid er man senere ved flere uventet indtrufne Omstændigheder i Løbet af indeværende Aar bleven forhindret derfra, hvorimod Direktionen, efterat disse Hindringer ere ryddede af Vejen, har grundet Haab om, at det vil ske til næste Sommer, og at man dernæst efter endt Undersøgelse vil kunne faa udarbejdet en fuldstændig Rekonstruktionstegning af Bygningens oprindelige Form. I Forbindelse hermed kan det tilføjes, at man ved gjentagen Henvendelse til vedkommende Departement har erfaret, at man ikke kan gjøre sig Haab om at Bygningens nuværende Benyttelse til Kornmagasin vil ophøre, førend Slaveriet er aldeles flyttet, hvilket neppe vil indtræffe i de nærmest paafølgende Aar.

Efterat Direktionen i forrige Aar havde henvendt sig til Bergens Stiftsdirektion med Forespørgsel, om det maatte tillades Foreningen at rense den hugne Sten i Domkirken og St. Marie Kirke i Bergen for den i senere Tider paalagte Kalkskorpe, hovedsagelig for derved at muliggjøre en fuldstændig Aftegning af disse Kirker eller enkelte Dele deraf, har Stiftsdirektionen i den Anledning indhentet Vedkommendes Erklæringer og underhaanden tilstillet Direktionen disse.

Da der heri for Mariekirkens Vedkommende var bragt paa Bane det Önskelige i en fuldstændig Restauration deraf, fandt Direktionen sig opfordret til at udtale sig desangaaende, idet man paaviste, baade at Kirken paa Grund af sin Ælde og interessante Arkitektur i høj Grad fortjente en Restauration, og at denne med Lethed og forholdsvis ringe Udgift maatte lade sig udføre, da der, med Undtagelse af nye Taarnspir og nogen Forandring i Formen af Kirkens nuværende Tag, forøvrigt efter Direktionens Formening ikke kunde blive Tale om andet, end Borttagelse af senere Tilsætninger, bestaaende for en Del i den Kalkskorpe, hvormed de arkitektoniske Enkeltheder ere belagte, og for en Del i Teglstensfyldinger, hvormed Buer og Vinduer ere tilmurede. Direktionen henstillede derhos til Vedkommendes nærmere Overvejelse, at, om de forhaandenværende Midler end ikke maatte være tilstrækkelige til paa engang at udføre Restaurationen i sin Helhed, man dog under de Tid efter anden foregaaende sedvanlige Reparationer burde have Bygningens oprindelige Former for Öje, og saaledes lidt efter lidt idetmindste foretage en delvis Restauration af Kirken. Direktionen udbad sig endelig den Velvillighed i alle Tilfælde, hvor noget skulde foretages, at maatte blive forelagt den udkastede Plan i Forbindelse med Overslag over Udgifterne ved dens Udførelse, for at man derved kunde faa Anledning til baade at ytre sig angaaende de nærmere Detaljer ved Restaurationen og tillige at overveje om Foreningens Kasse tillod at give et Bidrag dertil, forsaavidt Kirkens egne Midler ikke skulde være tilstrækkelige.

Fra Christianias Stiftsdirektion har man modtaget Underretning om, at Lille-Elvedalens Kirke i Österdalen er bestemt til Nedtagelse, hvorved man fra Foreningens Side ikke har fundet noget at foretage, da Kirken hverken i antikvarisk eller arkitektonisk Henseende har nogen Interesse.

Da man derimod erfarede, at det skulde være bragt paa Bane at udvide eller ombygge Borgunds Kirke i Lærdal, henvendte man sig til vedkommende Sogneprest med Anmodning om velvillig at oplyse Sagens Stilling, og om muligt at bidrage Sit til, at der i værste Tilfælde ikke foretoges andet ved Kirken end Anbringelse af Gallerier, da Bygningen efter Direktionens Formening, hvorledes end en Udvidelse eller Ombygning deraf maatte udføres, for störste Delen vilde beröves den Interesse, den har som et af de merkeligste Exemplarer af vore Stavekirker. I denne Skrivelse forespurgte Direktionen sig tillige om Foreningen maatte erholde overdraget endel i kulturhistorisk Henseende særdeles merkelige Redskaber, der efter Forlydende skulde forefindes i Kirken, og som Direktionen efter deres Undersögelse igjen agtede at skjenke til Bergens Museum. Noget Svar herpaa er endnu ikke indløbet.

Efterat man af Bladene var bleven opmærksom paa, at Ruinerne af Hamars Domkirke for en Del benyttedes paa en højst upassende Maade, nemlig til Svinesti, og man havde forvisset sig om, at dette forholdt sig rigtigt, tilskrev man desangaaende Hr. Generalkonsul Crowe, som Fuldmægtig for Ejeren af Stor-Hamar, Hr. Ricardo. Direktionen udtalte deri sin Overbevisning om, at den nysnævnte Misbrug alene maatte hidrøre fra en vis Mangel paa Takt hos vedkommende Gaardsbestyrer, og utvivlsomt fandt Sted mod Hr. Ricardos Vilje og Vidende, hvorfor det maatte være nok at gjøre ham opmærksom derpaa. I det man derhos fremsatte Tilbud om for Foreningens Regning at indhegne Ruinerne med et passende Stakit, forespurgte man sig tillige, om Ejeren vilde have noget imod, at der ved et thinglyst Dokument paalagdes Gaarden en Forpligtelse til ikke at ødelægge eller forstyrre Ruinerne. Heller ikke herpaa har man endnu modtaget noget Svar.

Ifølge Direktionens Anmodning har Hr. Foged Borchsenius velvillig overladt Foreningen endel jordgravede Sager, som bleve fundne i Sommer paa hans Gaard Søndre eller Store-Mæla ved Skien, og som af Direktionen igjen ere skjenkede til Universitetets Antikvitetssamling. Disse Sager bestode af et mandligt Skelet, Levning af Skjold og Sverd, en Sigd, Kniv, Öxe, Hammer, Bryne-sten, en rund Skive af omtrent $\frac{1}{2}$ " Tykkelse og $2\frac{1}{2}$ " i Diameter af hvidt brændt Ler med et rundt Hul i Midten (formodentlig en Polersten til Metalsager), samt Skelettet af en Hest med tilhørende Mundbid af Bidselet.

Hr. Fogden har derhos haft den Godhed i en udførligere Beretning at meddele de nærmere Omstændigheder ved Fundet, hvoraf man tillader sig at anføre følgende:

Sagerne fandtes 1 Alen under Jordens Overflade paa selve Gaardstunet og strax nordenfor en meget gammel Drengestuebygning, som tilligemed de øvrige Udhuse afbrændte i 1852. Bygningen havde sandsynligviis engang været den egentlige Vaaning paa Gaarden, og formodentlig var der for lang Tiden siden foretaget en Planering i dens Nærhed, hvorved man tillige havde udjevnet den Haug, som rimeligviis engang havde været over Stedet eller Begravelsen, hvori Sagerne fandtes, uden at man dengang var kommet saa dybt ned, at Begravelsen med de nedlagte Sager vare berørte. Der var intet Gravkammer eller nogen Stensætning, og af den Orden, hvori Benene af Liget fandtes, maatte man antage, at det var nedlagt paa Ryggen med Hovedet mod Nordvest eller nærmere Vestnordvest og Benene mod Öst eller Ostsydost. Skjoldbullen lå under Hovedet, Sverdet med Odden over den venstre Skulder, og Haandtaget deraf samt Sigden og

Kniven ved den højre Haand. Ved denne Side af Liget fandtes ogsaa Mundbidet af Bidselet og lidt længere til Højre Hesteskelettet; Hammeren, Bryne- og Polerstenen laa ved Mandens Ben. Ved at undersøge Hestehovedet havde en kyndig Veterinær fundet, at det maatte have tilhørt en omtrent 10 à 12 Aar gammel liden Hest af egte norsk Race.

Med Hensyn til Erhvervelse for Foreningen af andre interessante Gjenstande eller Underretning derom, skal man oplyse Følgende.

Paa Direktionens Opfordring har Hr. Sogneprest Dahl velvillig underrettet om, at den gamle og ved sine Former interessante Træbygning, som tilforn fandtes paa Gaarden Sorknes*) i Grue Prestegjeld, og hvoraf en Afbildning sees i Minutolis Verk over Thronhjems Domkirke, for flere Aar siden er nedreven.

Af Hr. cand. polyt. Rosing har man modtaget Underretning om, at han i Nærheden af Sarpsborg har opdaget nogle interessante Helleristninger af temmelig betydelig Udstrækning, og hvoraf han har lovet ved Lejlighed at give en fuldstændig Afbildning.

Under et Ophold i Hiterdal i den forløbne Høst blev Direktionens Formand opmærksom paa flere særdeles interessante Antikviteter, hvoraf han fik overladt endel, nemlig de udskaarne Dørstolper af Grandshereds og Hofvins forrige Stavekirker samt et forgyldt Krucifix fra den førstnævnte Kirke. For Indsendelse af disse Sager har Direktionen draget Omsorg, ligesom den har aabnet sig Udsigt til at faa Afbildninger af nogle andre Gjenstande af Interesse paa Gaarden Hove i Lillehered, som vedkommende Ejer ikke kan skille fra Gaarden paa Grund af hans Faders Bestemmelse derom.

Af Hr. cand. theol. Grønning er Direktionen bleven tilbuddet endel Tegninger af Fitje og Moster Kirker, som man senere har erhvervet.

Direktionen maa dernæst udtale sin Glæde over, at der i indeværende Aar har frembudt sig en særdeles gunstig Lejlighed til at forfølge et Öjemed, som mere og mere synes at maatte blive et af Foreningens vigtigste. Efter Opfordring af Direktionen og mod Godtgjørelse for Reiseomkostninger af Foreningen har nemlig Hr. Bull i Löbet af Sommeren og Hösten besøgt flere Egne af Christiania Stift, og derunder optaget Tegninger af Renlids, Hedals, Hurums og Lomens Kirker i Valdres samt af Ringsakers og Grans Kirker og af Kon-

*) Denne Gaard tilhørte engang den bekjendte Hafthor Jonssön og hans Hustru Agnes, som fik den i Medgift af sin Fader Kong Haakon Magnussön ved Brev dateret Bergen 9 Januar 1312. (Se Diplomater. Norge. I. No. 132).

venthuset paa det sidste Sted. Efter sin Tilbagekomst har Hr. Bull fuldført sine Afbildninger af de to førstnævnte Kirker, som Direktionen har erhvervet.

Som tilforn har Foreningen ogsaa iaar vexlet Aarsberetning med den saxiske Alterthumsverein, ligesom man efter Opfordring fra et ligeartet Selskab i Zürich for første Gang har knyttet Forbindelse dermed.

Inden Direktionen gaar over til den sidste Sag, skal man endnu fremhæve, at man i Aarets Løb har optaget følgende Herrer som Æresmedlemmer af Foreningen, nemlig: Professor Brunius i Lund, Konferensraad Werlauff og Kongelig Inspektør Worsaae i Kjøbenhavn samt Professor Keyser, Rigsarkivar Lange og Professor Munch, hvilke samtlige have lovet at bistaa Foreningen paa bedste Maade.

Den sidste Sag, som Direktionen har at forelægge Generalforsamlingen, og hvorpaa man ønsker dens Afgjørelse, angaar et Forlangende fra Vedkommende om at Foreningen skal overtage den nu fornødne Reparation af Hiterdals Kirke, i hvilken Anledning man skal tillade sig at oplyse følgende:

Efterat Direktionen fra Sognepresten i Hiterdal, Hr. Provst Flood, havde modtaget en Skrivelse, hvori han, foruden at erindre om de i foregaaende Aarsberetninger omtalte 4 Evangelistbilleder, tillige gjorde opmærksom paa, at der i Hiterdals Kirke blandt flere Misligheder havde vist sig en fortærende Sop, samt derhos paa Kirkeejerens Vegne fremsatte Anmodning om, at Direktionen ved en Sagkyndig vilde lade Bygningen undersøge og hvad der udfordres til en fuldstændig Reparation deraf, har man overdraget dette Hverv til Hr. Bygmester Olsen, hvorhos man i sin Svarskrivelse til Hr. Provst Flood forespurgte sig, om Vedkommende vilde finde sig tilfredsstillede ved at Foreningen anskaffede de omtalte Billeder af Gibs istedetfor, som oprindelig bestemt, af Træ. Som Følge heraf har man i disse Dage modtaget udførlige Oplysninger om de Mangler, som findes ved Kirken, hvoraf det fremgaar, at disse for største Delen maa tilskrives vedkommende Konduktørs skjødesløse Udførelse af det rent Haandverksmæssige ved Restaurationen, og at der til deres fuldstændige Reparation med en rund Sum vil udfordres 800 Spd. I en medfølgende Skrivelse har Hr. Provst Flood tillige underrettet om, at der af Formandskabet for Hiterdals Kommune, hvortil Kirkeejeren nu ønsker at overdrage Kirken, er i Anledning af Direktionens nysnævnte Forespørgsel fattet følgende Beslutning:

„At man ikke kunde samtykke i Direktionens Forslag med Hensyn til hine fire Figurers Anskaffelse af Gibs istedetfor udskaarne af Træ. Men i Betragtning af, at der forestaar Foreningen for Norske Fortidsmindemerkens Bevaring betydelige Udgifter til ny Reparation paa den af Sop og Tag-

dryp lidende Hiterdals nylig restaurerede Hovedkirke, og under Betingelse af samt i Forvæntning om, at bemeldte Forening overtager alle med den nye Reparation paa Kirken forbundne Udgifter, overensstemmende med det af Bygmester Olsen efter Direktionens Opfordring udarbejdede Overslag, vilde Kommunalbestyrelsen tilligemed Kirkeejeren heller aldeles frafalde al Fordring paa hine 4 Evangelistbilleder, med mindre Direktionen engang i Tiden maatte faa Anledning og Evne til at anskaffe hine 4 Figurer.“

Direktionen skal herved bemerke, for det Første, at man anser det afgjort, at der ikke, saaledes som antydet i nysnævnte Beslutning, kan paahvile Foreningen nogen Forpligtelse i den omtalte Henseende med Undtagelse af til Anskaffelse af Evangelistbillederne, og dernæst, at man finder det aldeles utilraadeligt, at Foreningen paatager sig Udførelsen af Reparationen, ligesom Hensynet til Foreningens Bestaaen og fremtidige Virksomhed forbyder at overtage alle eller endog kun en betydeligere Del af de Omkostninger, som Reparationen vil udkræve. Paa den anden Side kan det derimod ikke nægtes, at Foreningen har en vis moralsk Opfordring til efter sin Evne at deltage med Kirkeejeren i at bære den indtrufne Ulykke, uagtet Skylden for denne vistnok egentlig paahviler vedkommende Arkitekt og Konduktør. I Henhold hertil skal man derfor tillade sig at foreslaa for Generalforsamlingen i denne Sag at fatte følgende Beslutning:

Under Betingelse af at vedkommende Dispositionsberettigede over Hiterdals Kirke frafalder ethvert Krav paa Foreningen til Anskaffelse af de omtalte, og i det oprindelige Overslag til en Værdi af 300 Spd. opførte, 4 Evangelistbilleder, bliver der som Bidrag til Udgifterne ved Kirkens nu fornødne Istandsættelse af Foreningens Kasse at udrede et Beløb af 500 Spd., som erlægges med $\frac{1}{6}$ hver 11 Juni og 11 Decbr. i de trede paafølgende Aar 1854, 1855 og 1856, dog saaledes, at Direktionen forbeholdes nærmere Approbation paa Forandringer, som af Vedkommende maatte ansees ønskelige i Kirkens nuværende Form, hvorimod selve Udførelsen af Reparationen bliver Foreningen uvedkommende.

Det af Kassereren aflagte Aarsregnskab viser en Indtægt af 1569 Spd. 71 β nemlig:

Kassebeholdning fra forrige Aar . . .	768 Spd. 52 β
Hs. Maj. Kongens Bidrag for 1853 . . .	25 — —
Hds. Maj. Enkedronningens do.	15 — —
Indbetalte Medlemsbidrag	640 — —

Indkomne Renter af en Del af Kassebeholdningen	8	—	115	β
Bidrag til Dækkelse af Foreningens Udgifter til Akers Kirke	112	—	24	—
				1569 Spd. 71 β
Udgifterne have været:				
1. Til Akers Kirkes Indkjøb	596	—	61	—
2. Udgifter ved Erhvervelse af Tegninger m. v.	275	—	24	—
3. Sekretærens Løn	50	—		
4. Filialafdelingen i Throndhjem har faaet udbetalt	46	—	62½	—
5. Trykning, Lithografering, Indheftning m. v.	190	—	75	—
6. Forskjellige Udgifter	6	—	15½	—
7. Indkassation, Postporto, Fragt m. v.	79	—	61	—
	1244	Spd.	59	β
Kassebeholdning den 31 December 1853	325	—	12	—
				1569 Spd. 71 β

N. Nicolaysen. A. Munch. J. Frich. Ludv. Kr. Daa. Chr. Hansteen.

Efterat foranstaaende Aarsberetning var oplæst og Kassererens Regnskab for 1852 uden nogen Bemærkning decideret af Forsamlingen, gik denne over til Behandlingen af ovennævnte Sag vedkommende Hiterdals Kirke. Under den Debat, som derom opstod, blev især fremhævet den Besynderlighed af Vedkommende i Hiterdal, at de næsten syntes at gaa ud fra, at Kirken stod og skulde staa for Selskabets Regning; derhos vare Alle enige i, at vedkommende Kirkeejer idetmindste for en Del maatte tilskrive sig selv Skylden for at Følgerne af de under Arbeidet begaaede Misgreb vare blevne saa betydelige, som oplyst, derved at han Intet havde foretaget for at modarbeide dem, og navnlig ikke truffet nogen Foranstaltning til at standse Soppen i dens Udbredelse, uagtet den allerede opdagedes strax efter dette Aars Begyndelse. Efterat dernæst flere Forslag til en endelig Beslutning i denne Sag vare fremsatte, blev det følgende gjennem flere Voteringer næsten enstemmig vedtaget:

„Uagtet Foreningen ikke erkjender nogen Forpligtelse til at bidrage til Reparation af Hiterdals Kirke, vil den dog være villig til som et Bidrag til den nu fornødne

Istandsættelse af Kirken at skjenke en Sum af 100 Spd., samt til at samtykke i at de 300 Spd., som oprindelig vare anslaaede til Anskaffelse af 4 Evangelistbilleder, istedet derfor ligeledes anvendes til den nævnte Reparation. Disse 400 Spd. blive at udrede af Foreningens Kasse efterhaanden som Direktionen finder, at dens Forfatning tillader saadant.“

Paa Direktionens Forslag blev det dernæst vedtaget, at § 3 i Selskabets Love skulde forandres derhen, at Ordene „en Kasserer og“ udgaa, hvorved altsaa Valget af Kasserer for Fremtiden overlades til Direktionen.

Ved det til Slutning foretagne Valg paa Embedsmænd blev de forrige Direktører og Revisorer gjenvalgte med Undtagelse af, at i Stedet for kongelig Fuldmægtig Chr. Hansteen, som frabad sig Gjenvalg, cand. polyt. G. Bull blev valgt til Direktør.

Kassebetænkning den 31 December 1853	
1. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1851	40
2. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1852	100
3. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1853	151
4. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1854	61
5. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1855	50
6. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1856	12
7. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1857	51
8. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1858	51
9. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1859	51
10. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1860	51
11. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1861	51
12. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1862	51
13. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1863	51
14. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1864	51
15. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1865	51
16. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1866	51
17. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1867	51
18. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1868	51
19. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1869	51
20. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1870	51
21. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1871	51
22. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1872	51
23. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1873	51
24. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1874	51
25. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1875	51
26. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1876	51
27. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1877	51
28. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1878	51
29. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1879	51
30. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1880	51
31. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1881	51
32. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1882	51
33. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1883	51
34. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1884	51
35. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1885	51
36. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1886	51
37. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1887	51
38. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1888	51
39. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1889	51
40. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1890	51
41. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1891	51
42. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1892	51
43. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1893	51
44. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1894	51
45. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1895	51
46. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1896	51
47. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1897	51
48. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1898	51
49. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1899	51
50. Tilhørsbetænkning i Trondheim den 1900	51

1853. Effekten foranstaaende Aarsbetænkning var oplyst og kasserens Betænkning for 1853 uden nogen Bemærkning henledt til Forsamlingen. Lik denne over til Behandlingen af Forsamlingen sig vedkommende Hoveds Kirkens. Under den Tid, som derom oplyst, blev der fremkommet den bestyrelsesbetænkning af vedkommende i Hoveds Kirkens, at den ud var, at Kirken stod og skulde staa for Selskabets Hoveds Kirkens, derfor var alle andre, at vedkommende Kirkens idetmunde for en Del maatte tilskrive sig selv Skyl, den for at Følgerne af de under Arbejdet begynde Mangel vare blivne saa betydelige, som oplyst, derfor at han ikke havde fortælt for et modarbejde dem, og navnlig ikke fortælt nogen Forsamling til at staae Søgen i dens Hoveds Kirkens, var det allerede oplystes staa eller dette Aars Begyndeelse. Effekten deromst hore Forsamling til en anden Bestyrelse i denne Sag vare fremstille blev det følgende giknem hore Forsamling næsten ensstemmig vedtaget.

„Hødet Forsamlingen ikke erklæder nogen Fortænkning til at bidrage til Reparation af Hoveds Kirkens, vil den dog være villig til som et Bidrag til den nu foretagne

Aarsberetning for 1853

fra

Direktionen for den Thronhjemske Filialafdeling af Foreningen til Norske Fortidsmindesmerkers Bevaring.

I det forløbne Aar har Direktionens Opmerksomhed fornemmelig været henvendt paa Anbringelse af et lidet indhegnet Anlæg om Olafs-Stötterne paa Stiklestad.

Disse Stötter, der staa lige ved hinanden, og hvoraf den ene er opført i Aaret 1710 af Oberst Lemfort, den anden af Stiftamtmand Adeler i Begyndelsen af dette Aarhundrede, — ere nemlig aldeles blottede for saadanne Omgivelser, som man maatte ønske at finde ved Mindestene, der ere opreiste paa et Sted af saa megen historisk Interesse. Den Eng, hvorpaa Stötterne staa, benyttes af Gaardens Ejer til Dyrkning lige ind til Foden af dem, og hverken fra Gaardens Huse eller fra den i Nærheden gaaende Hovedvej fører nogen Sti hen til dem. Den Reisende, som besøger denne Egn, modtager saaledes Indtrykket af, at man har været ligegyldig for at frede om dette Sted, der minder om en saa merkelig Begivenhed. Direktionen har derfor troet, at Noget burde gjøres for at skaffe Stedet passende Omgivelser. Man har vistnok ikke været uopmerksom paa, at et Foretagende af dette Slags ikke i strengeste Forstand kan siges at henhøre til de Gjenstande, som Foreningen nærmest har til Formaal at beskjeftige sig med; men et saadant Arbeide ligger Foreningens Virksomhed saa nær, at man ikke har troet at burde unddrage sig for det, saafremt man maatte se sig istand til at kunne udføre det, og dertil kommer, at man er bleven bekjendt med, at saavel vedkommende Prestegjelds Formandskab som Amsformandskabet har vægret sig for at gjøre Noget for denne Sag, saa at Foreningen synes at være den Eneste til at tage sig af den.

Direktionen har i Anledning af denne Sag henvendt sig til Sognepresten i Værdalen for at erholde nærmere Oplysning om, paa hvilken Maade Arbeidet hensigtsmæssigst kunde udføres, og hvilke Udgifter det antages at ville medføre. I sin Svarskrivelse ytrer Hr. Sognepresten, at han tidligere forgjeves har gjort

Forsøg paa at faa et saadant Anlæg istandbragt, og at han tilligemed flere af Prestegjeldets Indvaanere nu just var i Begreb med at henvende sig til Direktionen angaaende denne Sag, og at de med største Beredvillighed ville staa Foreningen bi ved Arbeidets Udførelse. Ifølge de af Hr. Sognepresten meddelte Oplysninger vil $\frac{1}{2}$ Mæling Jord til et Anlæg om Støtterne og Vej til samme kunne erholdes for 45 Spd., og til Istandbringelse af det Hele antages at ville udfordres en Sum af omtrent 150 Spd. Et Par Tegninger, der velvilligen ere udførte af en i Egnen bosat Mand, og som vise Stedets Beliggenhed samt det paatænkte Anlæg beplantet med Træer, ville blive Generalforsamlingen forelagte.

Hvad der kan vække nogen Betænkelighed med Hensyn til at indlade sig paa et saadant Foretagende, er de Udgifter, som dermed ere forbundne. Thi naar Omkostningerne, som anført, beregnes til 150 Spd., vil ikke alene den nuværende Kassebeholdning, men ogsaa Foreningens Indtægter for næste Aar medgaa, hvorved Foreningen for en Tid vil hindres fra at beskjeftige sig med andre Arbeider af nogen Bekostning. Ligesom det derfor vil være ønskeligt, at Generalforsamlingen udtaler sin Formening om Sagen, har man ogsaa troet, at man, ved at henvende sig til Centralforeningen for at erholde dens Betænkning, bør forhøre sig, om der er Anledning til at erholde Tilskud af dens Midler.

I Anledning af en Beskrivelse af Bygningerne paa Österaat, som er bleven Direktionen tilstillet af Hr. Polytekniker Riber, har man taget under Overvejelse, hvorvidt man burde anskaffe Tegninger af dette Sted. Da man antog, at saadanne Tegninger kunde være af Interesse, har man anmodet Hr. Riber om at skaffe Foreningen til Prøve et Par Tegninger, der maatte vise det Karakteristiske i den anvendte Stil, og hertil har Hr. Riber erklæret sig yillig.

Filialafdelingens Regnskab, der vil blive fremlagt for Generalforsamlingen, udviser, at der for Tiden haves i Kasse 110 Spd. 34 β , hvoraf 109 Spd. 98 β ere indsatte i Thronhjems Sparebank.

Throndhjem den 9 November 1853.

A. Riddervold. D. N. Bech. B. Knudtson. Carl Müller. J. Lund.

L o v e

for Foreningen til Norske Fortidsmindesmerkers Bevaring.

(Vedtagne i Generalforsamling den 16 December 1844.)

§ 1.

Foreningens Formaal er: at opspore, undersøge og vedligeholde Norske Fortidsmindesmerker, især saadanne, som oplyse Folkets Kunstfærdighed og Kunstsands i Fortiden, samt gjøre disse Gjenstande bekjendte for Almenheden ved Afbildninger og Beskrivelser. Foreningen vil derfor, saavidt dens Midler tilstrække, understøtte Reiser i Fædrenelandet, og befordre Udgivelsen af Verker, sigtende til ovennævnte Öjemeds Opnaaelse.

§ 2.

Foreningens Middelpunkt er Christiania.

§ 3.

Til at bestyre Foreningens Anliggender vælges aarligen blandt dens i Christiania værende Medlemmer en Direktion af 5 Personer og derhos ved særskilt Valg en Kasserer og*) to Regnskabsrevisorer. Direktionen udvælger atter af sin egen Midte en Formand og en Sekretær**) Den supplerer sig selv i Tilfælde af Vakance indtil næste Valg.

§ 4.

Ordentligt Medlem af Foreningen er Enhver, der anmelder sig hos Direktionen og aarlig erlægger til Foreningens Kasse en Kontingent af en Speciedaler, hvilken indbetales forskudsvis til Foreningens Kasserer i Begyndelsen af hvert Aar. Er den ej erlagt inden Paaske, ansees Vedkommende for udtraadt af Foreningen***).

*) Ordene „en Kasserer og“ udgaa ifølge Generalforsamlingens Beslutning af 30 Decbr. 1853.

**) Ordene „og en Sekretær“ udgaa ifølge Generalforsamlingens Beslutning af 22 Decbr. 1847.

***) Denne sidste Bestemmelse er indtil videre sat ud af Kraft.

§ 5.

Foruden de ordentlige Medlemmer kan Direktionen indbyde overordentlige eller Æresmedlemmer, hvilke da ingen Kontingent erlægge.

§ 6.

Direktionen samles paa Formandens Indbydelse saa ofte, som et af dens Medlemmer forlanger det. Den raader for Anvendelsen af Foreningens Pengemidler og sætter sig i de Forbindelser, indenlandske og udenlandske, som den anser for hensigtsmæssige. Dens Beslutninger fattes ved Stemmefflerhed.

§ 7.

Kassereren aflægger aarligt Regnskab for Direktionen, hvilket Regnskab, efterat være revideret af de dertil udvalgte Revisorer, fremlægges for den næste ordentlige Generalforsamling.

§ 8.

Mod Aarets Slutning holdes, efter offentlig Indbydelse af Direktionen, en Generalforsamling. I denne vælges Foreningens Direktion og övrige Embedsmænd, afgives Beretning om Foreningens Virksomhed og Fremgang, forelægges det foregaaende Aars Regnskab, og forhandles forövrigt alle de Gjenstande Foreningen vedkommende, som af Direktionen eller nogen anden af Foreningens Medlemmer maatte bringes under Diskussion. Direktionen kan ogsaa til andre Tider sammenkalde overordentlige Generalforsamlinger, naar den finder saadant hensigtsmæssigt.

§ 9.

Direktionen lader aarligen trykke og uden særskilt Betaling uddele til Foreningens Medlemmer en Udsigt over Foreningens Virksomhed i Aarets Løb, hyormed følger Afbildning og Beskrivelse af en eller anden merkelig Levning af Fortidens Kunst eller en Afhandling, der har Oplysningen af Fædrelandets Fortidsmindesterker til Gjenstand.

§ 10.

De Oldsager, hvoraf Foreningen maatte komme i Besiddelse, overdrages, efterat være benyttede, til en af Rigets Oldsamlinger eller andre offentlige Samlinger, eftersom Foreningens Direktion maatte finde det mest passende.

R. Keyser. J. Frich. J. Nebelong. Chr. Holst. A. Tidemand.

L o v e

for den Thronhjemske Filialafdeling af Foreningen til Norske Fortids- mindesmerkers Bevaring.

(Vedtagne i Generalforsamling den 19 Oktober 1854).

§ 1.

Den Thronhjemske Afdeling af Foreningen til Norske Fortidsmindesmerkers Bevaring har sit Middelpunkt i Thronhjem og indbefatter de Medlemmer af Foreningen, der have Bopæl i søndre og nordre Thronhjems Amter.

§ 2.

Afdelingens Öjemed er at befordre Foreningens Formaal for dette Distrikts Vedkommende.

§ 3.

Centralforeningen afgiver til Afdelingsdirektionens Raadighed den halve Del af hvad der hvert Aar indkommer som Kontingent i Afdelingens Distrikt.

§ 4.

Til at bestyre Afdelingens Anliggender vælges ved den aarlige Generalforsamling, der afholdes i hvert Aars Oktober Maaned, blandt de i Thronhjem værende Medlemmer en Direktion, bestaaende af 5 Personer, hvilke fungere uden Godtgjørelse. Direktionen supplerer sig selv i Tilfælde af Vakance og anmoder et af Foreningens Medlemmer om, som Kasserer at modtage og forvalte Afdelingens Pengemidler samt til Direktionen at indsende aarligt Regnskab. Den Beretning om Afdelingens Virksomhed, som Direktionen afgiver til Generalforsamlingen, tilstilles Centralforeningens Direktion senest inden Midten af November Maaned, ledsaget af Afdelings Kassererens Regnskab med Bilage, der revideres og decideres under Et med Foreningens Hovedregnskab.

§ 5.

Direktionen samles paa Formandens Indbydelse saa ofte som et af dens Medlemmer forlanger det. Dens Beslutninger fattes med Stemmefflerhed. Den

raader efter Overlæg med Centralforeningens Direktion over Afdelingens Pengemidler, aarlige Indtægter og oplagte Overskud, og har til større Foretagenders Fremme at henvende sig til Centralforeningens Bestyrelse om det videre fornødne Tilskud.

§ 6.

Forøvrigt blive for Filialafdelingens Vedkommende at befølge de til enhver Tid gjeldende Love for den samlede Forening.

Fortegnelse

over antikvariske Gjenstande, angaaende hvilke Foreningen til Norske Fortidsmindesmerkers Bevaring i Særdeleshed ønsker sig Oplysninger meddelte.

Merkelige Kirkebygninger af Sten og Træ, — af sidste Slags især de saakaldte Stavekirker — med dertil hørende Forsiringer af Maleri og Snitverk, samt gamle Indskrifter med Runer eller latinske Bogstaver; Kirke-Inventarium, Altere, Altertavler, Helgenbilleder, Kirkeklokker, Røgelsekar, Relikviekasser, Kalke, Döbefunter, Döbefade, udskaarne Stole og deslige Sager; — gamle og i Formen merkelige Husebygninger, baade Vaaningshuse og Stabbure, med deres Forsiringer og Indskrifter; — Levninger af gamle Bygninger, der kunne give Oplysning om Bygningskunstens Standpunkt i Middelalderen, saasom Kirkeruiner og Ornamenter derhen hørende; — gammelt Husgeraad af Træ, Sten eller Metal, saasom Høisædes-Stole og andre Stole, Borde, Skabe, Kister, Drikkehorn og andre Drikkekar, Kjedler og deslige; — Bautastene og Stene med Runeindskrift, Stenkors og gamle Gravstene, merkelige Gravhauger og Stensætninger; — Sager, fundne i Gravhauger, saasom Gravurner, Vaaben, Redskaber, Smykker, Afgudsbilleder eller Amuleter og lignende Sager; — samme Slags Gjenstande, bevarede fra Oldtiden; — Mynter, — Brudesmykker, — Pergamentsbreve med Segl.

Foreningens Medlemmer

ved Udgangen af Mai 1854.

Beskytter:

Hans Majestet Kongen.

Hendes Majestet Dronningen.
 Hendes Majestet Enkedronningen.
 Hendes Kongelige Højhed Kronprinsessen.
 Hendes Kongelige Højhed Prinsesse Eugenie.
 Hans Kongelige Højhed Kronprinsen.
 Hans Kongelige Højhed Prins Oscar.
 Hans Kongelige Højhed Prins August.

Direktører:

Cand. jur. N. Nicolaysen, Formand og Sekretær.
 Ammanuensis A. Munch.
 Landskabsmaler J. Frich.
 Overlærer Ludv. Kr. Daa.
 Cand. polyt. G. Bull.

Adjunkt J. Chr. E. Bødtker, Kasserer.
 Justitiarius Carl Arntzen, } Revisorer.
 Bureauchef Holm, }

Æresmedlemmer:

Professor Johan Christian Dahl, i Dresden.
 Rigsantikvarius Bror Emil Hildebrand, i Stokholm.
 Etatsraad C. J. Thomsen, i Kjöbenhavn.
 Etatsraad Carl Christian Rafn, i Kjöbenhavn.
 Professor Dr. Kugler, i Berlin.
 Arkivar Dr. Lisch, i Schwerin.
 Professor Brunius, i Lund.
 Professor, Konferensraad Werlauuff, i Kjöbenhavn.
 Kongelig Inspektör Worsaae, i Kjöbenhavn.
 Professor R. Keyser, i Christiania.
 Rigsarkivar Chr. Langé, i Christiania.
 Professor P. A. Munch, i Christiania.
 Forhenv. Fransk Generalkonsul i Norge de la Roquette, i Paris.

Siden forrige Aarsberetning ere følgende nye Medlemmer tilkomne:

A.

Aschehoug W., Bureauchef Christiania.

B.

Bull J., Kaptein Bergen.
 Bull G., polyteknisk Kandidat Christiania.
 Bull R., Proprietær Nesodden.

H.

Hesselberg W. K., stud. theol. Christiania.

R.

Roosen, Kandidat Fredriksværn.

S.

Segelke, Cand. juris. Christiania.

V.

Werlauff, Professor, Konferensraad Kjøbenhavn.

Depotbiblioteket

h070 14 037

25